

Yhteistoimintasopimus Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset -hankkeen toteuttamisesta

1. Sopijapuolet

Hankkeen päätoteuttaja (jälj. myös hankkeen hallinnoiva organisaatio):

Turun kaupunki
Y-tunnus: 0204819-8

Hankkeen osatoteuttajat:

Helsingin kaupunki
Y-tunnus: 0201256-6

Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos
Y-tunnus: 0214958-9

Tampereen kaupunki
Y-tunnus: 0211675-2

Vantaan kaupunki
Y-tunnus: 0124610-9

2. Hankkeen virallinen nimi sekä sopimuksen kohde ja tarkoitus

Sopimuksen kohteena on Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset (jäljempänä hanke), joka on yksilöity liitteenä olevassa hankesuunnitelmassa (Liite 1).

Hankkeen toteuttaminen perustuu Opetushallituksen (jäljempänä rahoittava viranomainen) päätökseen (16.12.2021,8/4467/2021) myöntää hankkeelle valtionavustusta 506 970 euroa. Valtionavustuksen käyttöaika alkoi 16.12.2021 ja päättyy 31.12.2023.

Hankkeen toteuttajien (sopijapuolten) välinen kustannusten jako ja toteuttajakohtaiset omarahoitusosuudet on esitetty tämän sopimuksen liitteessä (Liite 2) olevassa kustannusarviossa ja rahoitussuunnitelmassa.

Sopijapuolet sitoutuvat toteuttamaan hankkeen tässä sopimuksessa ja sen liitteissä esitetyllä tavalla. Sopijapuolet toteavat yhteisymmärryksessä, että sopimuksen tavoitteiden toteutuminen edellyttää sopijapuolilta ja niiden palveluksessa olevilta sitoutumista sopimuksen mukaisiin velvoitteisiin. Sopijapuolet sitoutuvat toimissaan lojaalisuuteen ja hyvää hallintotapaa noudattaen toteuttamaan sen, mitä sopimuksessa on sopijapuolten välillä sovittu.

Kaikki sopijapuolet sitoutuvat osallistumaan hankkeen ohjausryhmän toimintaan. Lisäksi sopijapuolet sitoutuvat osallistumaan hankkeen suunnitteluryhmän ja tiimien toimintaan, mikäli suunnitteluryhmä tai tiimejä asetetaan. Sopijapuolet sitoutuvat yhteiseen kehittämistyöhön sekä oman työsuunnitelmansa toteuttamiseen.

3. Sopimuksen voimassaolo

Tämä sopimus tulee voimaan sopimuksen allekirjoittamisella. Sopimuksen voimaan tuleminen edellyttää, että kaikki sopijapuolet ovat allekirjoittaneet sopimuksen.

Sopimus on voimassa niin kauan, kunnes sopijapuolet ovat hoitaneet kaikki tähän sopimukseen perustuvat hankkeen velvollisuutensa. Sopijapuoli voi tehdä toiselle sopijapuolelle (sopijapuolille) tähän sopimukseen perustuvia vaatimuksia ilman määräajan rajoitusta ottaen kuitenkin vaatimusten menestymistä rajoittavina tekijöinä huomioon muun muassa saatavien vanhentumiseen liittyvät lain säännökset.

4. Hankkeen päätoteuttaja ja sen keskeiset tehtävät ja vastuut

Hankkeen päätoteuttaja ja hallinnoiva organisaatio on Turun kaupunki, joka vastaa taloudellishallinnollisten asioiden hoitamisesta hankkeen ja rahoittavan viranomaisen välillä.

Varsinaisten hallinnollisten tehtävien lisäksi hankkeen päätoteuttaja huolehtii myös hankkeen toiminnan yleiskoordinoinnista ja hankkeen levittämiseen, valtavirtaistamiseen, tiedotukseen, juurruttamiseen, arviointiin sekä kansalliseen ja alueelliseen yhteistyöhön kuuluvien toimien koordinoinnista.

Hankkeen päätoteuttaja perustaa hankkeen hallintoa varten erillisen hankeorganisaation, johon kuuluvat Turun kaupungin palveluksessa olevat projektipäällikkö, taloussihteeri ja graafinen suunnittelija.

Edellä esitetyn lisäksi hankkeen päätoteuttaja vastaa seuraavista tehtävistä:

- vastaa hankkeen rahoituskokonaisuuden koordinoinnista ja hankkeelle osoitettujen eri rahoituserien seurannasta;
- kokoaa maksatushakemusten tiedot muilta sopijapuolilta ja toimittaa ne hankkeen rahoittavalle viranomaiselle;
- valvoo, että hankkeen eri toiminnot toteutuvat budjettien puitteissa;
- koordinoi toimintaa ja pitää yhteyttä hankkeessa mukana olevien toimijoiden välillä;
- huolehtii hankkeen kokonaisraportoinnista ja hankkeen etenemisen valvonnasta sekä siitä, että kukin sopijapuoli huolehtii omasta raportoinnistaan sopimuksen mukaisesti;
- järjestää suunnitteluryhmän kokoukset, sekä toimii suunnitteluryhmän kokousten puheenjohtajana ja kokousmuistioiden laatijana;
- järjestää ohjausryhmän kokoukset sekä toimii ohjausryhmän kokousten puheenjohtajana, sihteerinä ja kokousmuistioiden laatijana;
- huolehtii hankkeen sisäisestä ja ulkoisesta tiedottamisesta yhteistyössä muiden sopijapuolten kanssa;

- huolehtii hankkeen yhteisten ulkoisten palveluiden kilpailuttamisesta;
- seuraa muita hankkeita sekä kehittää yhteistyötä näiden ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa.

5. Hankkeen osatoteuttajan keskeiset tehtävät ja vastuut

Hankkeen osatoteuttaja vastaa seuraavista tehtävistä:

- huolehtii hankkeen toteuttamisesta hankkeen rahoittavan viranomaisen hyväksymässä oman organisaation työsuunnitelmassa esitetyllä tavalla ja sovitun budjetin puitteissa sekä rahoittavan viranomaisen rahoitukselle asettamien ehtojen mukaisesti;
- ilmoittaa hanketta hallinnoivalle organisaatiolle viipymättä muutoksesta, joka vaikuttaa valtionavustuksen käyttötarkoituksen toteutumiseen tai avustuksen käyttöön ja jolla muutoksella tarkoitetaan erityisesti valtionavustuksen käyttötavalle asetettujen ehtojen ja rajoitusten toteutumiseen vaikuttavia muutoksia sekä valtionavustuksen käyttöön vaikuttavia olennaisia muutoksia avustettavan hankkeen tai toiminnan toteuttamisen laadussa, laajuudessa tai rahoituksessa;
- vastaa kaikista kuluista, tuen palautuksesta ja vahingoista, joita rahoituspäätöksen tai organisaatiokohtaisen työsuunnitelman noudattamatta jättämisestä aiheutuu;
- raportoi hallinnoivalle organisaatiolle oman organisaation toiminnasta hallinnoivan organisaation antamien ohjeiden mukaisesti;
- raportoi hallinnoivalle organisaatiolle sen antamien aikataulujen mukaisesti siten, että hallinnoiva organisaatio pystyy huolehtimaan rahoittavan viranomaisen antamissa ohjeissa määritellyistä velvollisuuksistaan projektin etenemisen ja tilinpidon suhteen;
- osallistuu hankkeessa syntyvien hyvien käytäntöjen levittämiseen ja valtavirtaistamiseen sekä yhteistyöverkostojen rakentamiseen ja edelleen kehittämiseen;
- osallistuu hankkeen tiedotustoimintaan sekä hankkeen sisällä että sen ulkopuolelle hankkeelle mahdollisesti laaditun tiedotussuunnitelman mukaisesti.

6. Hankkeen ohjausryhmä

Hankkeen ohjausryhmän tehtävänä on ohjata ja valvoa hankkeen toimintaa rahoittavan viranomaisen säännösten ja ehtojen mukaisesti sekä verrata hankkeen toteutumista hankkeen hyväksytyyn työsuunnitelmaan kiinnittäen erityisesti huomio hankkeelle asetettuihin sisällöllisiin tavoitteisiin, tavoitteiden toteutumiseen ja hankkeen kustannusarvion toteutumiseen. Lisäksi ohjausryhmä suorittaa ne tehtävät, jotka tällä sopimuksella annetaan sen tehtäväksi.

Ohjausryhmän asettaa hankkeen hallinnoiva organisaatio muiden sopijapuolten tekemien esitysten perusteella.

Ohjausryhmä on päätösvaltainen, mikäli puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja ja vähintään puolet ohjausryhmän muista jäsenistä osallistuu kokoukseen. Ohjausryhmän päätökseksi tulee se kanta, jota enemmän kuin puolet jäsenistä on kannattanut tai jota puheenjohtaja on kannattanut, jos äännet menevät tasan.

Ohjausryhmän jäsenille ei makseta palkkiota tai kustannusten korvauksia ohjausryhmän kokouksiin osallistumisesta.

Ohjausryhmä voi kutsua kokouksiinsa asiantuntijoita, joilla ei ole äänioikeutta kokouksen päätöksenteossa. Tällä tavoin ohjausryhmään pyritään saamaan hankkeen tueksi mahdollisimman laaja-alaista asiantuntemusta. Hankkeen ohjausryhmän kokouksiin voidaan kutsua edustajia hankkeen toteuttamisen kannalta keskeisiltä yhteistyötahoilta sekä myös hankkeen rahoittavan viranomaisen edustaja.

Hankkeen hallinnoivana organisaationa Turun kaupunki laatii ohjausryhmän kokousten esityslistat, kutsuu kokoukset koolle, järjestää kokoustilan ja kokouksessa tarvittavat välineet, toimii ohjausryhmän esittelijänä ja sihteerinä sekä laatii kokouspöytäkirjat.

7. Hankkeen kustannusarvio ja rahoitus

Sopijapuolet sitoutuvat tämän sopimuksen liitteessä olevaan rahoittavan viranomaisen hyväksymään hankkeen kustannusarvioon ja rahoitussuunnitelmaan.

Hankkeen projektikirjanpitoon tulevat kustannukset ovat yhteensä 563 300 euroa, josta omarahoitusosuuden osuus on 10 %

Sopijapuolten projektikirjanpitoon tulevat kustannukset jakaantuvat seuraavasti:

- Turun kaupunki / hankekoordinointi, johtaminen ja yhteiskehittäminen 86 8772 €
- Turun kaupunki / kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuus, ammatillinen koulutus 104 154 €
- Helsingin kaupunki 108 966 €
- Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos 75 268 €
- Tampereen kaupunki 104 868 €
- Vantaan kaupunki 83 272 €

Kukin sopijapuoli sitoutuu varaamaan vuosittain omaan budjettiinsa vuosittaista omarahoitusosuuttaan vastaavan erillismäärärahan, joka on 10 % hankkeen projektikirjanpitoon sopijapuolelle kirjatusta kustannuksista.

Mikäli jonkun osatoteuttajan/joidenkin osatoteuttajien kustannukset toteutuvat pienempänä kuin hyväksytyssä kustannusarviossa on määritelty, voidaan käyttämättä jäänyt kustannusosuus, paitsi omarahoitusosuuden osalta, siirtää ilman sopimusmuutosta päätoteuttajalle ja/tai toiselle osatoteuttajalle/toisille osatoteuttajille. Tämä kustannusosuuden siirtäminen edellyttää, että hankkeen rahoittava viranomainen hyväksyy siirron.

8. Raportointi

Sopijapuolet sitoutuvat toimittamaan kaikki rahoittajan edellyttämät ja hankkeen puitteissa vaadittavat yhteenvedot hankkeen rahoittavalle viranomaiselle.

Osatoteuttajat raportoivat toiminnastaan hankkeen hallinnoivalle organisaatiolle seuraavasti:

1. raportointi 15.6.2022 mennessä (raportointikausi 16.12.2021 – 31.5.2022)
2. raportointi 20.1.2023 mennessä (raportointikausi 1.6.2022 – 31.12.2022)
3. raportointi 15.6.2023 mennessä (raportointikausi 1.1.2023 – 31.5.2023)
4. raportointi (loppuraportointi) 22.1.2024 mennessä (raportointikausi 1.6.2023 – 31.12.2023)

Raportoinnissa käytetään hankkeen hallinnoivan organisaation laatimia raportointilomakkeita.

9. Laskutus, selvitys rahoituksen käytöstä ja rahoituksen palautusvelvollisuus

Kukin sopijapuoli sitoutuu osaltaan noudattamaan hankkeen rahoituspäätöksessä ja sen liitteissä rahoituksen käytölle asetettuja ehtoja.

Hankkeen toteuttamisesta koituvista hyväksyttävistä kustannuksista jokainen sopijapuoli toimittaa laskun hankkeen hallinnoivalle organisaatiolle, joka raportoi hankkeen toteutuneista kustannuksista rahoittavalle viranomaiselle.

Laskun tulee sisältää laskutettavaa kautta koskeva tosikehtainen kirjanpidon raportti tarvittavine liitteineen.

Laskutus tapahtuu seuraavan aikataulun mukaisesti:

1. lasku 15.6.2022 mennessä (laskutuskausi 16.12.2021 – 31.5.2022)
2. lasku 20.1.2023 mennessä (laskutuskausi 1.6.2022 – 31.12.2022)
3. lasku 15.6.2023 mennessä (laskutuskausi 1.1.2023 – 31.5.2023)
4. laskutus 22.1.2024 mennessä (laskutuskausi 1.6.2023 – 31.12.2023)

Hankkeen toteuttamisesta koituvista hyväksyttävistä kustannuksista jokainen sopijapuoli toimittaa pyydettyä rahoittavan viranomaisen vaatimat tositteet hankkeen hallinnoivalle organisaatiolle, joka toimittaa ne edelleen rahoittavalle viranomaiselle.

Sopijapuolet ovat velvollisia toimittamaan raportit, seurantalomakkeet ja muut tarvittavat selvitykset hallinnoivan organisaation antamien ohjeiden mukaisesti ja hallinnoivan organisaation ilmoittamiin ajankohtiin mennessä. Mikäli sopijapuoli olennaisessa määrin rikkoo edellä mainittua velvollisuutta eikä toimita vaadittuja selvityksiä ajallaan tai muutoin jättää noudattamatta rahoituksen käytölle asetettuja ehtoja aiheuttaen toiminnallaan sen, että hallinnoiva organisaatio ei sopijapuolen laiminlyönnistä/laiminlyönneistä johtuen kykene huolehtimaan omista velvollisuuksistaan rahoitusta myöntävää viranomaista kohtaan, voidaan tämä sopimus purkaa mainitun velvoitteensa laiminlyövä sopijapuolen osalta. Sopimuksen purkamisen edellyttää, että rahoittava viranomainen ei vastusta sopimuksen purkamista.

Jos hallinnoivan organisaation tai esimerkiksi valvojan viranomaisen toimesta todetaan tietyn sopijapuolen osalta, että sanottu sopijapuoli ei ole toteuttanut toimintaansa hyväksytyin

hankesuunnitelman mukaisesti, että sopijapuolen toiminta sisältää muita kuin tukikelpoisia investointeja tai muita kustannuksia, että sopijapuolen ilmoittamat kustannukset eivät ole todellisia, että tuen maksaminen sopijapuolelle on perustunut muutoin virheellisiin tai salattuihin tietoihin taikka että maksetun tuen takaisin perimiseen sopijapuolelta ilmenisi muu tämän hankkeen rahoituksen käytölle asetetuista ehdoista ilmenevä peruste, on asianomainen sopijapuoli velvollinen palauttamaan saamansa tuen takaisin hallinnoivalle organisaatiolle siinä määrin kun viimeksi mainittu veloitetaan palauttamaan tukea hankkeen rahoittavalle viranomaiselle.

Jokainen sopijapuoli vastaa vain itse saamansa tuen palauttamisesta.

Palautettava tuen määrä on suoritettava hallinnoivalle organisaatiolle viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun palautukseen velvollinen sopijapuoli on saanut tiedokseen hallinnoivan organisaation kirjallisen perustellun vaatimuksen edun palauttamiseksi.

Palautettavalle tuen määrälle on suoritettava vuotuista korkoa, jonka määrä on korkolain (633/1982) 12 §:n tarkoittama viitekorko lisättyinä kolmella prosenttiyksiköllä siitä päivästä lukien, kun palautusvelvollinen sopijapuoli on tuen nostanut.

Mikäli palautettavaa etua ei suoriteta kuukauden kuluessa palautusvaatimuksen tiedoksi saamisesta, tulee palautettavalle edulle suorittaa viivästyskorkoa korkolain 4 §:n 1 momentin mukaan viivästysajalta.

10. Hankintojen kilpailuttaminen

Sopijapuolet sitoutuvat kaikissa hankinnoissaan noudattamaan hanketta rahoittavan viranomaisen antamia ohjeita koskien hankkeen tukikelpoisia menoja. Lisäksi kaikki sopijapuolet sitoutuvat noudattamaan julkisista hankinnoista annettua lainsäädäntöä. Hanketta rahoittavan viranomaisen ohjeiden ja hankintalainsäädännön noudattaminen on hankinnan tekvän sopijapuolen vastuulla. Mainittujen viranomaisen antaminen ohjeiden ja hankintalainsäädännön noudattamatta jättämisestä aiheutuvista seuraamuksista (esimerkiksi jo saadun tuen palauttaminen) vastaa yksin hankinnan tehnyt sopijapuoli.

Hallinnoiva organisaatio vastaa hankkeen yhteisten hankintojen kilpailuttamisesta.

Sopijapuolten tekemien hankkeen organisaatiokohtaisten hankintojen kilpailuttamisesta vastaa jokainen sopijapuoli itse.

11. Tekijänoikeudet, muut immateriaalioikeudet ja käyttöoikeudet hankkeen tausta-aineistoon ja tuloksiin

Hankkeen tausta-aineisto:

Tässä sopimuksessa tausta-aineistolla tarkoitetaan sopijapuolen hallussa olevia, hankkeen ulkopuolella syntyneitä, hankkeen toteuttamiselle tarpeellisia tietoja, ideoita, menetelmiä, ratkaisumalleja, laitteita, aineita, keksintöjä, tietokoneohjelmia ja vastaavaa aineistoa

riippumatta niiden ilmaisumuodosta tai siitä, ovatko ne suojattuja tai suojattavissa immateriaalioikeudellisesti (jälj. tausta-aineisto).

Tausta-aineisto kuuluu sitä luovuttavalle sopijapuolelle. Hankkeen sopijapuolet eivät ole velvollisia luovuttamaan tausta-aineistoa hankkeen käyttöön, ellei siitä ole kirjallisesti erikseen toisin sovittu.

Hankkeen sopijapuolet saavat käyttää hankkeen toteuttamista varten käyttöönsä saamaa toisen sopijapuolen tausta-aineistoa vain hankkeen toteuttamiseen liittyvien tehtävien suorittamisessa. Mikäli tausta-aineistoa tarvitaan hankkeen tulosten hyödyntämiseen myöhemässä tutkimus- ja kehitystyössä tai liiketoiminnassa, tausta-aineiston käyttöoikeuden ehdoista on sovittava kirjallisesti erikseen.

Hankkeen tulokset:

Tässä sopimuksessa hankkeen tuloksilla (jälj. hankkeen tulokset) tarkoitetaan hankkeessa aikaansaatuja lopullisia tietoja ideoita, raportteja, menetelmiä, ratkaisumalleja, laitteita, aineita, keksintöjä, tietokoneohjelmia ja vastaavia aineistoja riippumatta niiden ilmaisumuodosta tai siitä, ovatko ne suojattuja tai suojattavissa immateriaalioikeudellisesti. Myös lopullisten tulosten taustalla olevia tietoja, kuten taulukoita, joista lopulliset tulokset on koottu, pidetään tämän sopimuksen tarkoittamina hankkeen tuloksina tämän sopimuksen ehtoja sovellettaessa.

Jokainen sopijapuoli vastaa siitä, että sillä on tarvittavat tekijänoikeuslainsäädäntöön perustuvat oikeudet (tekijänoikeus tai ns. tekijänoikeuden lähioikeus) tai muut tarvittavat immateriaalioikeudet toimintansa seurauksena syntyviin hankkeen tuloksiin, jotta hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää valtionavustusrahoitteisia hankkeita koskevien säädösten, päätösten, määräysten, ehtojen ja ohjeiden mukaisesti sekä, jotta sopijapuolet ja hankkeen rahoittava viranomainen voivat käyttää hankkeen tuloksia tämän sopimuksen mukaisesti. Sopijapuolen tulee huomioida edellä kuvattu immateriaalioikeudellinen vastuunsa muun muassa tehdessään alihankintasopimuksia, jotka liittyvät hankkeen tuloksiin.

Sopijapuolella on oikeus käyttää muita kuin itse tuottamia hankkeen tuloksia omassa toiminnassaan sekä myös yleisesti julkistaa näitä hankkeen tuloksia, mikäli viimeksi mainittu julkistaminen liittyy sopijapuolen omaan toimintaan. Mainittu käyttöoikeus on rinnakkainen eli sopijapuolille yhtäaikaaisesti käytettävissä oleva sekä maksuton ja pysyvä. Sopijapuoli saa valmistaa hankkeen tuloksista kappaleita, jotka ovat tarpeen käyttöoikeuden toteuttamiseksi. Sopijapuoli ei saa sisällöltään ja ulkoasultaan muuttaa toisten sopijapuolten tuottamia hankkeen tuloksia. Itse tuottamia hankkeen tuloksia sopijapuoli saa käyttää haluamallaan tavalla sekä määrätä niistä vapaasti.

Sopijapuolet luovuttavat hanketta rahoittavalle viranomaiselle ilman korvausta sopijapuolten kanssa rinnakkaisen ja pysyvän käyttöoikeuden hankkeen tuloksiin. Lisäksi hanketta rahoittavalle viranomaiselle luovutetaan oikeus hankkeen tulosten sisällön ja ulkoasun muutoksiin. Hanketta rahoittavalla viranomaisella on myös korvauksetta oikeus levittää hankkeen tuloksia kaikissa tunnetuissa ja tuntemattomissa levitysmuodoissa ja valmistaa siitä kappaleita.

Siltä osin kun hankkeen tulosten immateriaalioikeuksista ei ole tässä sopimuksessa toisin sovittu, nämä oikeudet ovat sillä sopijapuolella, jonka toiminnan seurauksena kulloinkin kysymyksessä olevat hankkeen tulokset ovat syntyneet.

12. Salassapito

Sikäli kuin julkisuuslainsäädäntö ei toisin määrää, sopijapuolten toisiltaan saama tieto, joka sisältää liike- tai ammattisalaisuuksia, teknisiä salaisuuksia tai kaupallisia ja rahoitusta koskevia tietoja, jotka omistaja on luovuttanut toiselle sopijapuolelle luottamukselliseksi merkitynä, on luottamuksellista ja salassa pidettävää tietoa (jälj. Luottamuksellista Tietoa).

Jokainen sopijapuoli vakuuttaa jokaiselle muulle sopijapuolelle käsittelevänsä Luottamuksellista Tietoa siten, että:

- ei käytä saamaansa Luottamuksellista Tietoa muuhun tarkoitukseen kuin tässä sopimuksessa mainittujen velvoitteidensa täyttämiseen ja
- ei luovuta saamaansa Luottamuksellista Tietoa kolmannelle osapuolelle ilman etukäteen toiselta sopijapuolelta hankkimaansa kirjallista lupaa, joka on pyydetty erikseen jokaista Luottamuksellisen Tiedon luovutusta varten.

Salassapitovelvollisuus ei kuitenkaan koske sellaista tietoa, jonka vastaanottanut sopijapuoli voi osoittaa:

- olleen julkinen tai muulla tavalla yleisesti saatavilla oleva tieto vastaanottohetkellä;
- olevan julkaistu tai muulla tavalla yleisesti saatavilla sen jälkeen, kun vastaanottava sopijapuoli on tiedon vastaanottanut, mutta ei kuitenkaan vastaanottavan sopijapuolen toimesta tai tekemättä jättämisestä johtuen;
- olleen vastaanottavan sopijapuolen hallussa jo vastaanottohetkellä ilman mitään salassapitorajoituksia tai luottamuksellisuussitoumuksia.

Lisäksi sopijapuolet ovat velvollisia pitämään salassa kaiken sen, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/99), sen perusteella annetussa asetuksessa ja muussa laissa määrätään salassa pidettävistä asiakirjoista.

Tämän sopimuskohdan mukaiset tiedon luottamuksellisuutta ja salassapitoa koskevat sopimusehdot ovat voimassa viisi vuotta hankkeen päättymisestä lukien.

13. Hankkeen asiakirjojen ja kirjanpitoaineiston säilytys

Sopijapuoli sitoutuu säilyttämään oman organisaationsa hankkeen toteutukseen liittyvät asiakirjat ja kirjanpitoaineiston (tositteineen) vähintään vuoden 2033 loppuun asti tai hankkeen rahoittavan viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

Sopijapuoli vastaa siitä, että oman organisaation hankkeen toteutukseen liittyvien asiakirjojen ja kirjanpitoaineiston säilytyspaikka on tiedossa vähintään vuoden 2033 loppuun asti tai hankkeen rahoittavan viranomaisen ohjeiden mukaisesti.

14. Sopimuksen purkaminen

Mikäli sopijapuoli olennaisesti rikkoo tähän sopimukseen perustuvien velvollisuuksiensa täyttämisen eikä 30 päivän kuluessa siitä, kun hanketta hallinnoiva organisaatio on kirjallisesti huomauttanut sopijapuolta asiasta, korjaa rikkomustaan, on muilla sopijapuolilla oikeus purkaa sopimus heti päättyväksi sopimusvelvoitteita rikkoneen sopijapuolen osalta. Sopimuksen purkamisesta päätetään hankkeen ohjausryhmässä eikä sopimusvelvoitteita rikkoneella sopijapuolella ole äänioikeutta sopimuksen purkamisesta päätettäessä. Ennen sopimuksen purkamista on varmistuttava, että hanketta rahoittava viranomais ei vastusta sopimuksen purkamista. Hankkeen hallinnoiva organisaatio ilmoittaa sopimuksen purkamisesta kirjallisesti sopimusvelvoitteita rikkoneelle sopijapuolelle.

Sopimuksen rikkonut sopijapuoli on sopimuksen purkamisen jälkeen velvollinen luovuttamaan hankkeen päätoteuttajalle kaiken sellaisen materiaalin, joka hankesuunnitelman mukaan on tarpeen hankkeen toteutuksen jatkamiseksi ja sopimuksen purkautumisesta aiheutuvien vahinkojen minimoimiseksi. Lisäksi sopimuksen rikkonut sopijapuoli on velvollinen palauttamaan hankkeen hallinnoivalle organisaatiolle hanketta rahoittavalta viranomaiselta saamansa rahoituksen tämän sopimuksen sopimuskohtaisissa 9 esitettyjen ehtojen mukaisesti.

Sopimuksen purkamisesta huolimatta myös sopimusta rikkoneen sopijapuolen muille sopijapuolille sopimuksen purkamishetken mennessä luovuttamat oikeudet hankkeen tausta-aineistoon jäävät voimaan siten, kun niistä on erikseen sovittu. Sen sijaan sopimusta rikkonut sopijapuoli on velvollinen palauttamaan muilta sopijapuolilta saamansa hankkeen tausta-aineistot takaisin muille sopijapuolille heti sopimuksen purkautumisen jälkeen.

15. Vahingonkorvausvastuu

Sopijapuoli vastaa vahingoista, joita toisille sopijapuolille aiheutuu sen tekemien sopimusrikkomusten johdosta. Vastuu vahingoista rajoittuu välittömiin kuluihin ja vahinkoihin. Mainittu vastuunrajoitus ei koske vahinkoja, jotka sopijapuoli on aiheuttanut tahallisesti tai törkeästä huolimattomuudesta. Kukin sopijapuoli vastaa vain itse aiheuttamistaan vahingoista.

Sopijapuoli on vastuussa kolmansille osapuolille aiheuttamistaan vahingoista. Kukin sopijapuoli vastaa vain itse aiheuttamistaan vahingoista.

16. Sovellettava laki ja riitojen ratkaisu

Tähän sopimukseen sovelletaan Suomen lakia.

Tästä sopimuksesta aiheutuvat erimielisyydet pyritään ensisijaisesti ratkaisemaan neuvotteluin sopijapuolten kesken. Mikäli aiheutuneita erimielisyyksiä ei pystytä neuvotteluin ratkaisemaan, ne ratkaistaan ensimmäisenä oikeusasteena Varsinais-Suomen käräjäoikeudessa.

17. Muut ehdot

Tämän sopimuksen allekirjoituksin sopijapuolet valtuuttavat päätoteuttajan allekirjoittamaan hankkeen tavoitteiden saavuttamisen edellyttämät hankesuunnitelman muutosehdotukset hanketta rahoittavalle viranomaiselle kaikkien sopijapuolten puolesta.

Sopijapuolelle ei makseta korkoa sen hankkeeseen varaamalle tai suorittamalle sopimuskohtassa 7 tarkoitetulle hankkeen omarahoitusosuudelle.

Liitteet

LIITE 1. Hankesuunnitelma

LIITE 2. Kustannusarvio ja rahoitussuunnitelma

Sopimuskappaleiden lukumäärä

Tämä sopimus on laadittu viitenä (5) samasanaisena kappaleena, yksi kullekin sopijapuolelle.

Allekirjoitukset

Koulutuksen järjestäjä: Turun kaupunki
Y-tunnus: 0204819-8

Sitoudumme toteuttamaan Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset -hanketta tässä yhteistoimintasopimuksessa ja sen liitteissä esitetyllä tavalla, Opetushallituksen ohjeiden ja vaatimusten mukaisesti sekä Suomen lakia noudattaen

Päiväys ja allekirjoitus:

Timo Jalonen
Kasvatus- ja opetusjohtaja
Turun kaupunki

20. Allekirjoitukset

Koulutuksen järjestäjä:

Y-tunnus:

Sitoudumme toteuttamaan Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset -hanketta tässä yhteistoimintasopimuksessa ja sen liitteissä esitetyllä tavalla, Opetushallituksen ohjeiden ja vaatimusten mukaisesti sekä Suomen lakia noudattaen

Päiväys ja allekirjoitus:

Nimi

Asema organisaatiossa

20. Allekirjoitukset

Koulutuksen järjestäjä: Tampereen kaupunki
Y-tunnus: 0211675-2

Sitoudumme toteuttamaan Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset -hanketta tässä yhteistoimintasopimuksessa ja sen liitteissä esitetyllä tavalla, Opetushallituksen ohjeiden ja vaatimusten mukaisesti sekä Suomen lakia noudattaen

Päiväys ja allekirjoitus:

Outi Kallioinen
Johtaja, ammatillinen koulutus
Tampereen kaupunki

Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset

Osatoteuttajakohtaiset työsuunnitelmat

Sisällys

1. Hankkeen tausta ja tarve.....	1
2. Osatoteuttajakohtaiset työsuunnitelmat	2
Hankkeen koordinointi / Turun kaupunki	2
Helsingin kaupunki / Stadin ammatti- ja aikuisopisto	3
Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos / Kainuun ammattiopisto	8
Tampereen kaupunki / Tampereen seudun ammattiopisto Tredu	12
Turun kaupunki / Turun ammatti-instituutti	15
Vantaan kaupunki / Vantaan ammattiopisto Varia.....	20

1. Hankkeen tausta ja tarve

Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset -hankkeen toteuttavat Suomen suurimmat kunnalliset ammattioppilaitokset eli Stadin ammatti- ja aikuisopisto, Tampereen seudun ammattiopisto Tredu, Turun ammatti-instituutti, Vantaan ammattiopisto Varia ja Kainuun ammattiopisto. Verkoston oppilaitoksissa opiskeli v. 2020 19,1 % koko maan ammatillisista perustutkinto-opiskelijoista. Niiden toimenpiteillä on siis huomattava vaikutus Suomen ammatillisen koulutuksen kestävään kädenjälkeen ja hiilijalanjälkeen.

Kaupunkiorganisaation osana toimiminen asettaa ammatilliselle oppilaitokselle useita reunaehtoja, joita koulutuskuntayhtymä-, osakeyhtiö- tai säätiöpohjalta toimivilla oppilaitoksilla ei välttämättä ole. Nämä reunaehdot koskevat sekä tavoitteenasettelua että toimintatapoja.

Verkoston kaikilla kaupungeilla on kunnianhimoiset, koko kaupunkiorganisaation kattavat ilmastotavoitteet, ja niistä Helsinki, Tampere, Turku ja Vantaa pyrkivät hiilineutraaliteettiin jo kuluvaan vuosikymmenen aikana. Esimerkiksi hiilijalanjäljen mittaamisessa puolestaan kaupunkiorganisaatioilla on luontainen tarve sisäiseen yhtenäisyyteen mittaustulosten vertailukelpoisuuden varmistamiseksi. Verkoston oppilaitosten tulee toimintaedellytystensä säilyttämiseksi toimia ilmasto- ja kestävyystyönsä myös ammatillisen koulutuksen asiantuntijana kaupunkien omassa kestävässä kehityksen päätöksenteossa.

Kunnallisten ammatillisten oppilaitosten kestävyystoimien tulee luonnollisesti olla myös kansallisten määräysten ja ohjeistusten mukaisia. Tästä syystä yhteistyö kansallista kestävässä kehityksen tiekarttaa laativan, Sataedun koordinoiman *Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus* -hankkeen kanssa on aloitettu jo suunnitteluvaiheessa.

Mikäli molemmat hankkeet saavat rahoituksen, *Kestävän tulevaisuuden ammattilaiset* -hankkeen hallinnoiva organisaatio Turun kaupunki osallistuu *Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus* -hankkeen koordinaatioryhmään ja hankkeessa valmisteltavan ammatillisen koulutuksen kansallisen tiekartan laatimiseen monialaisten kunnallisten ammattioppilaitosten edustajana. Osallistumisella varmistetaan paitsi kunnallisten toimijoiden näkökulman ja erityispiirteiden huomiointi tiekarttatyössä, myös lopputuloksen yhteensopivuus kunnallisten koulutuksen järjestäjien omien kestävyysohjelmien kanssa.

2. Osatoteuttajakohtaiset työsuunnitelmat

Toteuttajaorganisaatio:	Turun kaupunki
Y-tunnus:	0204819-8
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Matti Mäkelä [REDACTED]

Työsuunnitelma

Hankkeen koordinointi

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Hankeverkostossa tehtävän kehittämistyön koordinointi sekä hankkeen yhteistyöryhmän (suunnitteluryhmän) ja ohjausryhmän kokoaminen	<ul style="list-style-type: none"> päällekkäisen kehittämistyön välttäminen suunnitteluryhmän työn kautta verkostoyhteistyön tiivistyminen 	<ul style="list-style-type: none"> hankkeen väliraportit hankkeen ohjaus- ja suunnitteluryhmien muistiot 	
Valtakunnallisen sisarhankkeen <i>Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus</i> -hankkeen (hallinnoiva organisaatio Sataedu) koordinaatioryhmän työhön osallistuminen monialaisten kunnallisten ammattioppilaitosten edustajana.	Monialaisten, osana kunnan organisaatiota toimivien ja kuntien omien ilmastoymp. strategioihin sidottujen monialaisten ammattioppilaitosten näkökulma on otettu huomioon valtakunnallisessa tiekartassa ja siihen johtavassa kehittämistyössä.	<ul style="list-style-type: none"> hankkeen sisäinen seuranta suunnitteluryhmän ja ohjausryhmän työnä sekä arviointi- ja kehittämispäivissä seuranta yhdessä <i>Vastuullinen ja kestävä ammatillinen koulutus</i> -hankkeen kanssa tiekartan toteutuksen seuranta kaupunkien omien ilmastotoimijoiden kanssa 	
Hankeverkoston yhteisten tapatumien (mm. kick-off, puolivuositteiset arviointi- ja kehittämispäivät, lopputilaisuus) järjestäminen	<ul style="list-style-type: none"> hankeverkoston yhteiset, tarvelähtöiset koulutukset puolivuositteiset arviointi- ja kehittämispäivät sekä lopputilaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> tilaisuuksien osallistujamäärät ja osallistujapalaute 	Kokouspalvelut arviointi- ja kehittämispäiviin
Hankkeen toiminnallinen ja taloudellinen raportointi rahoittajalle	<ul style="list-style-type: none"> hankkeen väliraportit ja loppuselvytys 		

Toteuttajaorganisaatio:	Helsingin kaupunki / Stadin AO
Y-tunnus:	0201256-6
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Petri Kallionpää [REDACTED]

Lähtötilanne

Kestävän kehityksen toiminnan ja ohjelman tilanne	Keskeiset kehittämiskohteet
<p>Kestävä kehitys on osa Helsingin kaupungin ydintoimintaa. Helsinki sitoutui ensimmäisenä kaupunkina Euroopassa YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden (SDG) raportointiin (raportit julkaistu 2019 ja 2021) Raporteista näkyvät kaupungin toimialojen, kuten kasvatuksen ja koulutuksen toimialan aktiiviset ja monipuoliset SDG-tavoitteita edistävät toimet. Yhtenäistä toimintaa tukee Helsingin kaupungin toimintastrategia, jossa korostuu mm. hiilineutraalisuustavoitteisuus.</p> <p>Stadin ammatti- ja aikuisopisto on Helsingin kaupungin ylläpitämä monialainen ammatillinen oppilaitos. Se toimii nykyisen organisaationsa mukaisesti viitenä kampuksena 14 toimipaikassa eri puolilla kaupunkia ja toteuttaa omalta osaltaan Helsingin kaupungin kestävän kehityksen strategiaa. Aiemman organisaation aikana kestävän kehityksen toiminta on ollut sertifioitua (OKKA-sertifikaatti tai Vihreä lippu) osassa toimipaikkoja. Tällä hetkellä Stadin AO:lla ei ole kyseisiä sertifikaatteja.</p> <p>Uuden kaupunkistrategian myötä Stadin AO on päättänyt arvioida kestävän kehityksen toimintansa nykytilan kaikissa toimipaikoissaan ja uudistaa kestävän tulevaisuuden ohjelman yhtenäistämään tavoitteita ja toimintamalleja opetuksessa, johtamisessa ja toimintakulttuurissa. Toiminnan tueksi on päätetty ottaa käyttöön OKKA-sertifiointijärjestelmä. Sertifikaatin hakeminen on asetettu tavoitteeksi 2024 mennessä.</p> <p>Tällä hetkellä kestävän tulevaisuuden toimintaa edistämässä ja toimintoja kehittämässä on joka toimipaikassa ekotukihenkilö/-itä. Lisäksi kestävän tulevaisuuden ohjelman laadintaan ollaan kokoamassa tiimiä, joka tulee</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Stadin AO:n tavoitteena hankkeessa on kehittää ja uudistaa kestävän tulevaisuuden ohjelma vastaamaan ammatilliselle koulutukselle asetettuja vihreän siirtymän ja kestävän tulevaisuuden tavoitteita ja samalla kytkeä uuden Helsingin kaupunkistrategian 2021-2025 kestävän tulevaisuuden tavoitteet kiinteäksi osaksi Stadin AO:n toimintaa. • Vahvistaa Stadin AO:n kestävän tulevaisuuden toimintakulttuuria sekä toiminnan johtamista oppilaitoksen kestävän tulevaisuuden ohjelman uudistamisen avulla koko Stadin AO:n tasalaatuisiksi käytänteiksi. • Kestävän tulevaisuuden edellyttämien toimintatapojen vahvistaminen, innovointi ja kehittäminen Stadin AO:n yhteisissä toimintaprosesseissa ja työelämäyhteistyössä.

koordinoimaan kaupungin linjausten ja toimintamallien mukaisia ohjelmatoimiamme ja uusien käytänteiden pilotointia.

Työsuunnitelma

Kokonaisuus 1: Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Asetamme kestävän tulevaisuuden ohjelman uudistamiselle Stadin AO – tasoiset tavoitteet ja vahvistamme kestävän tulevaisuuden toiminnallisuutta Stadin AO:n laatuprosesseissa	Stadin AO:lle on uudistettu kestävän tulevaisuuden ohjelma vahvistamaan Agenda2030-tavoitteiden toteutumista ammatillisessa koulutuksessa.	Uudistettu kestävän tulevaisuuden ohjelma kirjattu osaksi laadunhallintaprosesseja ja toimintakäsikirjaa	
Vahvistamme kestävän tulevaisuuden toimintakulttuuria johdon, ja muun henkilöstön koulutuksilla ja osallistavilla toiminnan kehittämistavoilla.	<p>Stadin AO:n henkilöstö tunnistaa, ymmärtää kestävän tulevaisuuden ohjelman merkityksen ammatillisen koulutuksen toiminnassa ja toimii tavoitteiden mukaisesti.</p> <p>Toiminnassa huomioidaan kestävän tulevaisuuden ohjelman linjaukset huomioiden samalla alakohtaisten käytäntöjen edellyttämät tarpeet ja toiminnan kehittämistavat, kuten kiertotalous ym.</p>	<p>Henkilöstön kestävyysosaamisen suunnitelma on sisällytetty osaksi Stadin AO:n kestävän tulevaisuuden ohjelmaa</p> <p>Henkilöstö on perehdytetty kestävän tulevaisuuden ohjelmaan ja sen sisältöihin, ja he ovat osallistuneet yhteiskehittämisen työpajoihin.</p> <p>Stadin AO:n johto on käsitellyt kestävän tulevaisuuden ohjelman yhteiskehittämisen tulokset, ja asettanut niiden perusteella vuosittaiset painopistealueet toiminnalle.</p>	

		Ekotukitoiminta on vakiintunut toimipaikoissa.	
<p>Ammatillisen koulutuksen kestävyystiekartan kehittäminen valtakunnallisen koordinaatiohankkeen kautta sekä valtakunnalliseen yhteiseen toimintaan osallistuminen hankkeessa.</p>	<p>Toimimme aktiivisena osa-toteuttajana verkostossamme ja osallistumme yhteistyössä Opetushallituksen ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa toteutettaviin tapahtumiin ja seminaareihin</p> <p>Viestimme kehittämistyöstä eri foorumeilla ja hyödynnämme viestintävälineitä monipuolisesti</p> <p>Tarjoamme verkoston käyttöön toimintakulttuurin uudistamisen ja johtamisen kokemukset ja syntyneen osaamisemme</p> <p>Stadin AO:n kestävä tulevaisuuden ohjelma vastaa valtakunnallisen kestävyystiekartan kokonaisvaltaisia ratkaisuja.</p> <p>Vertaisverkostojen syntyminen ja kehittämistoiminnan näkyvyys sidosryhmille.</p>	<p>Yhteiset verkostohankkeen kautta tulleet ratkaisut kestävyystiekartasta ovat osana Stadin AO:n laatuprosessia.</p> <p>Osana hanketta on luotu kansallinen ammatillisen koulutuksen kestävä kehityksen verkosto kestävyystiekartan arviointi- ja kehittämistyön tueksi.</p>	

Kokonaisuus 2: Pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Kestävän tulevaisuuden edellyttämiä teemoja toteutetaan Stadin AO:ssa.	Opiskelijoille on luotu mahdollisuuksia vahvistaa osaamistaan ja lisätä osallisuutta kestävän tulevaisuuden teemoissa.	Kestävän tulevaisuuden toimintaan liittyviä teemoja on kirjattu oppilaitoksen vuosisuunnitelmiin ja opiskelijoita on osallistettu teemojen toteuttamiseen	
Stadin AO ottaa kestävän tulevaisuuden teemat ja tulevaisuustaidot osaksi ammatillista koulutusta osaamislupausten avulla.	Ala-/tutkintokohtaiset osaamislupaukset ovat käytössä arjessa opettajien, ohjaushenkilöstön ja opiskelijoiden apuna.	Stadin AO:ssa on tehty ala-/tutkintokohtaisesti vastuullisuuden osaamislupauksia.	

Kokonaisuus 3: Osaamisen sekä alueiden ja työelämän kehittäminen

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Stadin AO tiivistää yhteistyötä työelämän kanssa kestävän tulevaisuuden eri teema-alueilla mm. kestävyysosaamisen kehittämistarpeiden tunnistamiseksi.	<p>Kestävyysosaamisen kehittämistarpeita on tunnistettu yhteistyössä työelämäedustajien kanssa.</p> <p>Työelämäyhteistyön tueksi perustettu 'Stadin työtutka' -ohjausryhmä ja -verkosto on perehdytetty Stadin AO:n kestävän tulevaisuuden ohjelmaan</p> <p>Kestävän tulevaisuuden ohjelman teemat ovat osa työelämäyhteistyötä esim. koulutus- ja oppisopimuksissa.</p>	Stadin työtutka -verkostoissa on suunniteltu toimenpiteitä Stadin AO:n ja työelämäyhteistyön kestävän tulevaisuuden toimintoihin.	

Kokonaisuus 4: Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Stadin AO:ssa toteutetaan hiilijalanjäljen mittaaminen jossakin oppilaitoksen toimipaikassa.	Hiilijalanjätkilaskenta hiilineutraalin toimipaikan edellytysten ja kestävän kädenjäljen edellyttämien tavoitteiden luomiseksi ammatilliseen oppilaitokseen on pilotoitu	Hiilijalanjätkilaskenta on toteutettu Stadin AO:n toimipaikassa ja hiilineutraalin toimipaikan toiminta on mallinnettu	Asiantuntija- ja konsultointipalvelu hiilijalanjätkilaskureiden kehittämiseen

Toteuttajaorganisaatio:	Kajaanin kaupungin koulutusliikelaitos / Kainuun ammattiopisto
Y-tunnus:	0214958-9
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Osmo Hänninen, [REDACTED]

Lähtötilanne

Kestävän kehityksen toiminnan ja ohjelman tilanne	Keskeiset kehittämiskohteet
<p>Kainuun ammattiopiston keke-järjestelmä on osa toimintajärjestelmää. Oppilaitoksemme tavoitteena on kasvattaa kestävän kehityksen periaatteet tuntevia, vastuullisia ja osallistuvia kansalaisia, jotka ottavat kestävän kehityksen näkökulmat huomioon työssään ja arjen valinnoissaan. Yksilöinä, yhteisön jäseninä ja alansa ammattilaisina he osaavat arvostaa luonnon monimuotoisuutta ja ymmärtävät kestävän kehityksen ekologisia, taloudellisia, sosiaalisia ja kulttuurisia ulottuvuuksia sekä osaavat toimia niiden puolesta.</p> <p>Tavoitteena on, että oppilaitoksessamme opitut vastuulliset toimintatavat siirtyvät luonnolliseksi osaksi arkipäivää ja työelämää.</p> <p>Kainuun ammattiopistolla on OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifikaatti. Sertifiointeja on tehty vuodesta 2010 alkaen sertifiointiohjelman mukaan.</p>	<p>Teema sosiaalinen ja kulttuurinen kestävyys, ihmisläheisyys</p> <p>Teema ekologinen kestävyys, hiilineutraalius</p>

Työsuunnitelma

Kokonaisuus 1: Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Yhteisöllisten kohtaamisten luominen arkeen. Oppilaitos ruokkii kohtaamisia ja merkityksellisyyttä synnyttävien kytkösten muodostumista ihmisten välille.	Sisäisten verkostojen vahvistaminen.	Itsearviointi Verkostossa vertaisarviointi	

Eri kampuksilla/toimipaikoissa/toimipisteissä järjestettävät avoimet ovet-tapahtuma, jossa opiskelijat ja henkilöstö voisi vieraila eri koulutusaloilla.	Tapahtuma on järjestetty yhden kerran hankkeen aikana.	Itsearviointi	
Paikallisen yhteisöllisyyttä lisäävän KAOTalent-tapahtuman toteuttaminen	KAOTalent-tapahtuma on järjestetty yhden kerran hankkeen aikana.	Itsearviointi	
Opiskelijoiden valtakunnallisen yhteisöllisyyden lisääminen: oppilaitoksen 50 opiskelijaa osallistuu SAKU ry:n valtakunnalliseen tapahtumaan katsojina/osallistujina.	Opiskelijat ovat osallistuneet SAKU ry:n valtakunnalliseen tapahtumaan.	Itsearviointi	

Kokonaisuus 2: Pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Ilmastokasvatus: vahvistetaan opiskelijoiden ilmastonmuutoksen hillintään liittyviä taitoja. Opiskelijoiden osallistaminen niin, että eri tilanteissa oppimista tapahtuu vastavuoroisesti ja myös muuten kuin formaaleissa opetustilanteissa.	Opiskelijoille luodaan mahdollisuuksia vahvistaa osaamistaan ja lisätä osallisuutta kestävän tulevaisuuden teemoissa.	Itsearviointi Toiminnan arviointi oppilaitoksen pedagogisessa johtoryhmässä	
Tehdään vastuullisuuden osaamislupaukset yhteen Kaon sisäiseen tulosityksikköön.	Osaamislupaukset on tehty ja otettu käyttöön yhdessä Kaon sisäisessä tulosityksikössä.	Osaamislupaukset ovat käytössä arjessa opettajien ja opiskelijoiden työkaluna kaikissa valittujen alojen tutkinnoissa. SYKLI:n asiantuntija arvioi työskentelyä Toiminnan arviointi oppilaitoksen pedagogisessa johtoryhmässä	

Kokonaisuus 3: Osaamisen sekä alueiden ja työelämän kehittäminen

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Henkilöstön osaamisen kehittäminen kestävän kehityksen teemoissa koulutusten, työpajojen kautta, mahdollisuuksien mukaan verkostoyhteistyössä.	Henkilöstö on osallistunut koulutuksiin, joiden myötä on kehitetty oppilaitoksen kestävän kehityksen käytäntöjä.	Itsearviointia ja vertaisarviointia verkoston sisällä	Ulkoisen koulutus ostopalveluna
Hankkeen verkoston yhteiset työpajat ja benchmarkkaus	Henkilöstö on osallistunut yhteisiin työpajoihin ja benchmarkkauksiin.	Itsearviointia ja vertaisarviointia verkoston sisällä	
Kaon sisäiset benchmarkkaukset	Henkilöstö on osallistunut sisäisiin benchmarkkauksiin	Itsearviointia	
OKKA-säätiön kestävän kehityksen sertifiointiprosessin mukaisen kestävän kehityksen ohjelman kehittäminen auditointiin	Oppilaitoksen kestävän kehityksen ohjelmaa on kehitetty ja auditointi on tehty.	Itsearviointiasiakirjat, kehittämissuunnitelma ja auditoinnin loppuraportti.	Ulkopuolinen auditoija ostopalveluna
Työelämän ja oppilaitoksen tilojen ja toiminnallisen ympäristön yhteiskehittäminen	Tilojen käyttöaste on tehostunut ja tilojen käyttö on monipuolistunut.	Työkalu tilojen systemaattiseen käytön seurantaan	Välinehankintoja
Kainuun Jätehuolto Kuntayhtymä Ekokymppin tuki Kaon henkilöstön ja opiskelijoiden kestävän kehityksen osaamisen kehittämiseen.	Kao ja Ekokymppi ovat tehneet yhteistyötä ja oppilaitos on saanut asiantuntijatukea.	Itsearviointi	
Kajaanin kaupungin ympäristönsuojelun asiantuntijoiden kanssa yhteistyö	Kao ja kaupungin ympäristönsuojelun asiantuntijoiden kanssa on tehty yhteistyötä ja asiantuntijatukea on saatu.	Itsearviointi	

Kokonaisuus 5: Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
KAO ottaa askeleet kohti hiilineutraaliutta ottamalla käyttöön päästöjä vähentäviä ja hiilinieluja vahvistavia ratkaisuja. Kaon toimipaikoissa toteutetaan hiilijalanjäljen mittaaminen.	Hiilijalanjälkilaskenta Kaon toimipaikkoihin pilotoitu. Kuva nykytilanteesta on luotu ja seuraaville neljälle vuodelle stepit, joilla hiilineutraaliustavoite saavutetaan.	Hiilijalanjälkilaskenta on toteutettu jossain Kaon toimipaikassa ja hiilineutraalin toimipaikan toiminta on mallinnettu.	Asiantuntija- ja konsultointipalvelua hiilijalanjälkilaskentaan

Toteuttajaorganisaatio:	Tampereen seudun ammattiopisto Tredu
Y-tunnus:	0211675-2
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Rauhala, Jari [REDACTED]

Lähtötilanne

Kestävän kehityksen toiminnan ja ohjelman tilanne	Keskeiset kehittämiskohteet
<p>Kestävä elämäntapa on yksi Tampereen seudun ammattiopisto Tredun kolmesta strategisesta painopisteestä. Kaikki kestävään kehitykseen liittyvät toimenpiteet jalkauttavat strategista tavoitetta oppilaitoksen toimintaan.</p> <p>KEOSKI-hanke (Kehitä osaamisesi kiertotaloudessa, ESR) pyrkii vahvistamaan oppilaitoksen henkilökunnan ja opiskelijoiden kiertotalousosaamista sekä kehittämään oppilaitoksen toimintakulttuuria kestävämmäksi. Tavoitteena on etsiä yritysten kanssa yhteisiä kehittämiskohteita sekä luoda kestäviä koulutuspolkuja.</p> <p>Tredun hiilineutraali tiekartta 2030, jossa on viisi painopistettä: kestävä kaupunkisuunnittelu, kestävä liikennejärjestelmä, kestävä rakentaminen, kestävä energia ja kestävä kulutus. Tredun tavoitteet ovat Hiilineutraali Tampere 2030 -ohjelman mukaiset. Oppilaitoksen painopisteenä on kestävä kulutus.</p> <p>Ekotukitoiminta. Tampereen kaupungin työpaikoilla lisätään ympäristötietoisuutta ja siirretään strategian sekä ympäristöpolitiikan tavoitteita käytäntöön ekotukitoiminnan avulla. Oppilaitoksen jokaisessa toimipisteessä on oma ekotukihenkilö, lisäksi Tredussa on yksi kaikkien toimipisteiden yhteinen kestävä kehityksen koordinaattori, joka toimii Tampereen kaupungin ohjaamana ja koordinoi Tredun ekotukitoimintaa kokonaisuutena.</p> <p>Kestävän kehityksen sertifikaatit. Treduun kuuluu 14 toimipistettä, joista kaikkiin tavoitellaan Opetus- ja kasvatustieteiden tutkimuskeskuksen (OKKA) kestävä kehityksen sertifikaattia vuoteen 2030 mennessä. Sertifikaateista ensimmäinen on saatu vuonna 2021, kaksi seuraavaa sertifiointiprosessia on käynnissä.</p>	<p>Tampereen seudun ammattiopisto Tredun tavoitteena hankkeessa on kehittää ja uudistaa kestävä tulevaisuuden ohjelma vastaamaan ammatilliselle koulutukselle asetettuja vihreän siirtymän ja kestävä tulevaisuuden tavoitteita ja samalla liittää Kestävä Tampere 2030 -ohjelman tavoitteet osaksi Tredun toimintaa.</p> <p>Tavoitteena on vahvistaa Tredun Kestävä elämäntapa -strategian mukaista toimintakulttuuria sekä toiminnan johtamista ja organisointia oppilaitoksen Johtamisen ja esimiestyön kehittämisohjelma 2019-2022 avulla tasalaatuisiksi käytänteiksi koko oppilaitoksessa.</p> <p>Kestävä tulevaisuuden edellyttämien toimintatapojen vahvistaminen sekä johdon ja henkilökunnan osaamisen kehittäminen.</p>

Työsuunnitelma

Kokonaisuus 1: Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Kestävä kehitys ja vihreä siirtymä - toteutus Tredun Johtamisen ja esimiestyön kehittämisohjelman 2019-2022 mukaisesti (ks Johtamisen ja esimiestyön kehittämisohjelma 20192022pptx.pptx)	Kestävä kehitys ja vihreä siirtymä kiinteäksi osaksi toisen asteen ammatillisen oppilaitosten johtamiskäytäntöä ja toimintakulttuuria.	Vertais- ja itsearviointi	Asiantuntija- ja konsultointipalvelut
Kestävän toimintakulttuurin jalkauttaminen oppilaitokseen johtamiskäytäntöjen uudistamisen avulla.	Kestävä kehitys ja vihreä siirtymä kiinteäksi osaksi toisen asteen ammatillisen oppilaitosten johtamiskäytäntöä ja toimintakulttuuria.	Vertais- ja itsearviointi	

Kokonaisuus 3: Osaamisen sekä alueiden ja työelämän kehittäminen

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Kestävän toimintakulttuurin vahvistaminen johdon ja muun henkilöstön koulutuksilla sekä osallistavilla toiminnan kehittämistavoilla.	Henkilöstö tunnistaa ja ymmärtää kestävän kehityksen merkityksen ammatillisen oppilaitoksen toiminnassa ja toimii tavoitteiden mukaisesti.	Vertais- ja itsearviointi	

Kokonaisuus 4: Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Toteutetaan hiilijalanjäljen mittaaminen jossakin oppilaitoksen toimipaikassa.	Hiilijalanjätkilaskenta hiilineutraalin toimipaikan edellytysten ja kestävän kädenjäljen edellyttämien tavoitteiden luomiseksi ammatilliseen oppilaitokseen on pilotoitu.	Hiilijalanjätkilaskenta on toteutettu oppilaitoksen yhdessä toimipaikassa ja hiilineutraalin toimipaikan toiminta on mallinnettu.	Asiantuntija- ja konsultointipalvelu hiilijalanjälki-laskureiden kehittämiseen

Toteuttajaorganisaatio:	Turun kaupunki / Turun ammatti-instituutti
Y-tunnus:	0204819-8
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Niina Salonen [REDACTED] Timo Haukioja [REDACTED]

Lähtötilanne

Kestävän kehityksen toiminnan ja ohjelman tilanne	Keskeiset kehittämiskohteet
<p>Turun kaupunginvaltuusto hyväksyi Hiilineutraali Turku 2029 –ilmasto-ohjelman v. 2018. Ohjelmaa toteutetaan mm. investoimalla kestäväan energiaan ja infrastruktuuriin sekä vähähiiliseen liikenteeseen. Kiertotalous ja tekeillä oleva resurssiivisuuden tiekartta näyttelevät myös tärkeää roolia toiminnassa. Ohjelmaan halutaan osallistaa kaupunkikonsernin lisäksi myös alueen yhteisöt, asukkaat ja yritykset.</p> <p>Turun ammatti-instituutti (TAI) on määrittänyt toiminnalleen strategiset painopisteet, joista “Meillä on vain yksi maapallo - kestävä kehitys ja kiertotalous, yhteiskuntavastuu” on yksi. Turun ammatti-instituutti ei vielä ole laatinut kattavaa kestäväan kehityksen ja vihreän siirtymän ohjelmaa, vaikka se on tehnyt kestävästä kehityksestä koulutalohtaisia tilannearviointeja ja mm. arvioinut kehittämistoimenpiteensä tästä näkökulmasta kattavasti OKKA-säätiön kestäväan kehityksen indikaattoreita hyödyntäen. OKKA-säätiön kestäväan kehityksen sertifikaatteja yhdelläkään TAI:n kuudesta toimipisteestä ei vielä ole.</p> <p>Yleisesti ottaen sosiaalisesti kestäväa kehitystä (osallisuus, tasa-arvo ja yhdenvertaisuus, hyvinvointi) on huomioitu laajalti sekä hanketyössä (esim. Olkeus osata –ohjelman hankkeet) että osana oppilaitoksen perustoimintaa; hiilineutraliteettiin ja ympäristöön liittyvät toimet ovat olleet huomattavasti hajanaisempia. Turun ammatti-instituutin henkilöstöön suhteutettu ekotukihenkilöiden määrä on myös pienempi kuin kasvatuksen ja opetuksen muilla palvelualueilla; tosin ammatillisen koulutuksen henkilöstöllä saattaa olla</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän vaatimusten juurruttaminen Turun ammatti-instituutin johtamis- ja toimintakulttuuriin - Turun ammatti-instituutin kestävyysuunnitelman laatiminen osana sekä kansallista ammatillisen koulutuksen kestävyystiekarttatyötä että Turun kaupungin ja erityisesti sen kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden ilmasto- ja kiertotaloustyötä - Opiskelijoiden ja henkilöstön osallistaminen ja sitouttaminen kestäväan kehityksen ja vihreän siirtymän toimenpiteisiin ja niiden suunnitteluun

<p> muita palvelualueita useammin vastaavia tietoja ja taitoja ammattipätevyytensä kautta.</p> <p> Koulutuspäällikköhaastattelujen mukaan kiertotalouden osaaminen on monella alalla mukana koulutussisällöissä ja oppilaitoksen arjessa, mutta sisältöjä ei juuri ole erikseen kuvattu eikä arvioitu tätä silmällä pitäen.</p> <p> Kiertotalousosaamisen yleisen tason arviointi ei tästä johtuen ole helppoa.</p> <p> Kohokohtana kiertotalouden opetuksessa voi tosin mainita tekstiili- ja muotialalla yhteistyössä Lounais-Suomen jätehuollon kanssa v. 2021 pilotoitu tekstiililajittelun tutkinnon osa, joka on tutkinnon perusteiden uudistuksen myötä menossa TAI:n koostamana valtakunnalliseen tarjontaan v.2023.</p>	
--	--

Työsuunnitelma

Kokonaisuus 1: Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
<p>Turun ammatti-instituutin vihreän siirtymän koordinaattorin nimeäminen; toiminta osana kehittämistiimiä ja johtoryhmää, tehtävänä mm.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tämän hankkeen vetäminen • Kestävän kehityksen ja vihreän siirtymän huomioiminen suunnittelu- ja toteutustyössä sekä viestinnässä (TAI:n kestävyysuunnitelman jalkauttaminen) • Yhteistyö kaupungin ilmastotiimin kanssa ja osallistuminen Turun kaupungin kiertotalouden tiekartan toimenpiteiden suunnitteluun ammatillisen koulutuksen asiantuntijana (et. energia, ruoka, liikkuminen, rakentaminen) 	<p>Vihreän siirtymän koordinaattori on nimetty ja tämän työn ansiosta kestävä kehitys ja vihreä siirtymä huomioidaan oppilaitoksen toiminnan suunnittelussa johtoryhmätasolta alkaen.</p> <p>Ammatillinen koulutus on huomioitu kaupungin ilmastotiimin työssä. Turun kaupungin kiertotalouden tiekartan toimenpideohjelmassa sekä kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden vihreän siirtymän suunnitelmassa ja siihen pohjautuvassa toimenpideohjelmassa.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinaattori on/ei ole nimetty • Toiminnan seuranta TAI:n sisäisenä arviointina (johtoryhmä) sekä osana hankkeen arviointityötä (verkostoyhteistyö, arviointi- ja kehittämispäivät) 	

<ul style="list-style-type: none"> Osallistuminen Turun kaupungin kasvatuksen ja opetuksen palvelukokonaisuuden vihreän siirtymän suunnitteluun ja toimenpiteisiin 			
Valtakunnalliseen kestävä kehityksen tiekarttatyöhön osallistuminen ja TAI:n oman kestävyysuunnitelman laatiminen valtakunnalliseen tiekarttaan ja Turun kaupungin Hiilineutraali Turku 2029 -ohjelmaan nojautuen	Turun ammatti-instituutin kestävyysuunnitelma on laadittu ja sen toimenpiteiden toteuttaminen aloitettu. Kestävä kehitys otetaan huomioon myös Turun ammatti-instituutin tulevan Taitokampuksen (rakennuspäätös odotettavissa v. 2023) tilaratkaisuissa.	<ul style="list-style-type: none"> Itse- ja vertaisarvioinnit sekä TAI:n sisäisesti että verkostoissa Hankkeen arviointi- ja kehittämispäivät Hankkeen päättyessä kestävyysuunnitelma on/ ei ole tehty 	
Turun AMK:n laatimien kestävä tapahtumajärjestelyn ohjeistuksen käyttöönotto ja jalkauttaminen osana kestävyysuunnitelmaa.	TAI järjestää tapahtumansa kestävä tapahtumajärjestelyn ohjeistuksen mukaisesti.	<ul style="list-style-type: none"> Kestävä tapahtumajärjestelyn ohjeet on/ei ole jalkautettu 	

Kokonaisuus 2: Pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
<p>Osana kestävyysuunnitelmaa suunnitelma opiskelijoiden osallistamisesta ilmastotoimenpiteisiin ja niiden suunnitteluun, sis. esim.</p> <ul style="list-style-type: none"> Asenne- ja mielipidekartoitukset (esim. koulutaloihin vietävien palautelakanoiden kautta) aloitteiden keruu erilaiset tempaukset (esim. TAI:n 9 ympäristötekoa-teeman kautta) ja kilpailut (mahdollisesti Turun kaupungin kasvatuksen ja opetuksen STEAM Turku -kärkihankkeen kautta) 	<p>Todennettuihin asenteisiin ja mielipiteisiin pohjaava opiskelijoiden osallistamissuunnitelma on laadittu osaksi TAI:n kestävyysuunnitelmaa.</p> <p>Tempauksia tai kilpailuja on pilotoitu (kaikissa koulutaloissa?)</p>	<ul style="list-style-type: none"> Asenne- ja mielipidekartoitukset tehty/ei tehty ja tulokset koottu (ja luotu pohja näiden pitkän aikavälin muutosten tarkastelulle) Osallistamissuunnitelma laadittu/puuttuu Osallistamistoimien arviointi osana arviointi- ja kehittämispäiviä Tempausten, kilpailujen ja vastaavien pilottien määrä Tempauksiin, kilpailuihin yms. osallistuneiden opiskelijoiden määrä 	

Laaditaan kestävyysohjelman osana suunnitelma siitä, miten ilmasto- ja kestävyyskasvatus ja kestävyysosaaminen integroidaan tutkintoihin (mukaan lukien ammatilliset tutkinnon osat); kartoitetaan myös mahdollisuutta kehittää kaikkiin tutkintoihin soveltuva, yrittäjyys- tai huippuosaajaopintoihin verrattava kiertotalousosaajan tutkinnon osa	Ilmasto- ja kestävyyskasvatus ja kestävyysosaaminen on integroitu tutkintoihin myös ammatillisten tutkinnon osien osalta; kiertotalousosaajan tutkinnon osan mahdollisuus selvitetty	<ul style="list-style-type: none"> • integroinnin arviointi osana sisäistä laatu prosessia ja hankkeen arviointitoimintaa 	
Kestävän kehityksen fyysisten ja virtuaalisten oppimisympäristöjen benchmarking (mm. tulevaa Taito-kampusta varten)	Benchmarking on tehty (esim. Perhon liiketalousopiston ja Syklin kanssa) ja parhaat käytännöt omaksuttu omaan kestävyysohjelmaan ja tulevan kampuksen suunnitelmaan	<ul style="list-style-type: none"> • benchmarking tehty/ei tehty • käyttöön otettujen kestävä kehityksen oppimisympäristöjen määrä 	

Kokonaisuus 3: Osaamisen sekä alueiden ja työelämän kehittäminen

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Opettajien integrointi Turun AMK:n tutkimusryhmiin (kiertotalous, cleantech).	Turun ammatti-instituutin opettajat ovat kasvattaneet kestävä kehityksen osaamistaan osallistumalla Turun AMK:n tutkimusryhmiin.	<ul style="list-style-type: none"> • tutkimusryhmiin osallistuneiden opettajien määrä kokonaisuudessaan ja erityisesti kiertotalous- ja cleantech-tutkimusryhmissä 	
Työelämäyhteistyön benchmarking	Kestävän kehityksen työelämäyhteistyön benchmarking (esim. Lounais-Hämeen koulutuskuntayhtymä) tehty ja hyvät käytännöt jaettu	<ul style="list-style-type: none"> • benchmarking tehty/ei tehty • omaksuttujen uusien käytäntöjen määrä (esim. työpaikkaohjaajakoulutuksessa) 	

Kokonaisuus 4: Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
------------	-------	----------	---

Hiilijalanjäljen mittaaminen kokeiluna vähintään yhdessä toimipisteessä	Hiilijalanjälki mitattu vähintään yhdessä toimipisteessä; luotu mahdollisuudet hiilijalanjäljen muutosten seurannalle ja sen pienentämisen toimenpiteiden käynnistämiseksi	<ul style="list-style-type: none">• mittaus tehty/ei tehty• jatkotoimenpiteet aloitettu/ei aloitettu	
---	--	---	--

Toteuttajaorganisaatio:	Vantaan ammattiopisto Varia
Y-tunnus:	0124610-9
Yhteyshenkilö (nimi, s-posti, puhelin):	Tuija Artama, [REDACTED]

Lähtötilanne

Kestävän kehityksen toiminnan ja ohjelman tilanne	Keskeiset kehittämiskohteet
Variassa on määritelty ekologisen kestävyden toimenpiteet valtuustokaudelle ja ne ovat osa Vantaan kaupungin ympäristöohjelmaa. Keskeisenä on ympäristövastuun toteutuminen opetuksessa ja ohjauksessa siten, että opiskelijan ympäristöosaaminen on osa hänen ammattiosaamistaan. Toinen keskeinen näkökulma on, että ympäristönäkökulmat integroidaan oppilaitoksen päätöksentekoon ja kehittämiseen. Tällä hetkellä Varian kestävä kehityksen toiminta on hajanaista ja pienesti resursoitua. Toteutus perustuu yksittäisen opettajan tai ohjaajan toimintaan hänen kiinnostuksensa pohjalta.	Organisaation ja päätöksenteon rakenteiden muokkaaminen siten, että kestävä kehitys sisältyy toiminnan organisointiin ja johtamiseen. Ammatillisten tutkintojen opetuksen ja ohjauksen toteuttaminen ympäristövastuullisesti siten, että opiskelija omaksuu ja saa tulevaisuuteen tähtäävää osaamista ympäristövastuullisena ammattilaisena toimimiseen.

Työsuunnitelma

Kokonaisuus 1: Johtamiskäytännöt ja toimintakulttuuri

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Määritellään, mitä ympäristövastuullisuus on osana oppilaitoksen prosesseja.	Ympäristövastuullisuus on sisällytetty oppilaitoksen prosesseihin ja ohjaa osaltaan oppilaitoksen toimintaa.	Seurannassa varmistetaan, että kaikki oppilaitoksen prosessit tarkastellaan ja käsitellään ympäristövastuun näkökulmasta. Toimenpiteen etenemistä seurataan itsearvioinneilla. Lisäksi etenemistä seurataan verkostossa tapahtuvilla vertaisarvioinneilla.	Henkilöstökulut: Osallistujien aikaresurssi Ostopalvelut: tilaisuuden fasilitoija, joka hallitsee sisällön.

Kuvataan ympäristövastuun näkökulma organisaation prosesseihin.	Toiminnanohjausjärjestelmän kuvaus sisältää ympäristövastuullisuusnäkökulman.	Seurannassa tarkastellaan prosessien päivityksen etenemistä aikataulun mukaisesti. Toimenpiteen etenemistä seurataan itsearvioinneilla. Lisäksi etenemistä seurataan verkostossa tapahtuvilla vertaisarvioinneilla.	Henkilöstökulut: päivitystyötä tekevien henkilöiden aikaresurssi.
---	---	---	---

Kokonaisuus 2: Pedagogiset ratkaisut ja oppimisympäristöt

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Perustutkintojen tutkinnon osien tarkastelu ympäristövastuun näkökulmasta ja toteutussuunnitelmien päivittäminen soveltuvin osin.	Perustutkintojen tutkinnon osien toteutussuunnitelmat on päivitetty ja muodostavat konkreettisen alakohtaisen ympäristöosaamisen jatkumon tutkinnossa.	Seurannassa tarkastellaan päivitystyön etenemistä aikataulun mukaisesti. Toimenpiteen etenemistä seurataan itsearvioinneilla. Lisäksi etenemistä seurataan verkostossa tapahtuvilla vertaisarvioinneilla.	Henkilöstökulut: pedagogisten kehittäjäopettajien ja alan opettajien aikaresurssi sekä esihenkilöiden aikaresurssi.

Kokonaisuus 3: Osaamisen sekä alueiden ja työelämän kehittäminen

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Osaamisen kehittäminen verkoston yhteisissä työpajoissa ja benchmarkkaustilaisuuksissa	Henkilöstön ympäristöosaaminen on kehittynyt ja vahvistunut sekä työelämäyhteistyö ympäristövastuullisuusnäkökulmasta on lisääntynyt.	Pidetyt työpajat, työpajojen osallistujamäärät, bechmarkkaus-tapahtumien määrä.	Ostopalvelut: työpajojen fasilitaattori.
Opetushenkilöstön alakohtaisen ympäristövastuuosaamisen kehittäminen toteutussuunnitelmatyön työpajoissa ja mahdollisuuksien mukaan verkostoyhteistyönä	Opetushenkilöstön ympäristöosaaminen on vahvistunut ja syventynyt alakohtaisesti.	On järjestetty perustutkintojen alakohtaisia työpajoja ympäristövastuun sisällyttämiseksi tutkinnon osiin. Toimenpiteen etenemistä seurataan itsearvioinneilla. Lisäksi etenemistä seurataan verkostossa tapahtuvilla vertaisarvioinneilla.	Henkilöstökulut: pedagogisten kehittäjäopettajien ja alan opettajien aikaresurssi sekä esihenkilöiden aikaresurssi.

			Ostopalvelut: työpajojen fasilitaattori.
--	--	--	---

Kokonaisuus 4: Hiilijalanjäljen mittaaminen ja seuranta

Toimenpide	Tulos	Seuranta	Mahd. ostot ja hankinnat perusteluineen
Oppilaitoksen nykytilanteen kartoittaminen hiilijalanjälkeen vaikuttavista toiminnoista ja tapahtumista sekä hankeverkoston oppilaitosten hiilijalanjälkimittausten benchmarkkaus.	Oppilaitoksen nykytilanne on kartoitettu ja toimintaa tarkasteltu sen pohjalta	Kartoitustyön etenemistä seurataan itsearvioinneilla ja hankeverkoston benchmarkkauksia on tehty mm. verkostotapaamisissa.	Henkilöstökulut: projektihenkilöstön aikaresurssi.

KESTÄVÄN TULEVAISUUDEN AMMATTILAISET, YHTEISTYÖKUMPPANEIDEN KUSTANNUSARVIOT

Yhteistyökumppanit, lisää sarakkeita tarpeen mukaan							
	Turku koordinointi ja johtaminen yhteiskehit- täminen	KAO	Stadi	TAI	Tredu	Varia	Kaikki yhteensä
TALOUSARVIO							
MENOT							
Yhteishankkeen koordinaatiokustannukset	40386						40386
Henkilöstömenot	38386	50268	95966	88654	89568	76772	439614
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	0	0	0	0	0	0	0
Laitehankinnat	0	2000	0	0	0	0	2000
Palvelut	6000	12000	6000	12000	10800	5000	51800
Vuokrat	0	0	0	0	0	0	0
Matkamenot	2000	7000	4000	3500	3500	1000	21000
Muut menot	0	4000	3000	0	1000	500	8500
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	86772	75268	108966	104154	104868	83272	563300
TULOT							
Hankeesta saadut tulot							0
HANKKEEN MUU RAHOITUS							
EU-rahoitus							0
Muu julkinen rahoitus							0
Yksityinen rahoitus							0
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitettavaa jää yhteensä							563300
Opetushallituksesta haettava rahoitus							
Opetushallituksesta haettava rahoitus 90 %	78095	67741	98069	93739	94381	74945	506970
Omarahoitus 10 %	8677	7527	10897	10415	10487	8327	56330
YHTEENSÄ	86772	75268	108966	104154	104868	83272	563300

Koordinointi / Turun kaupunki

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Yhteishankkeen koordinaatiokustannukset	40386	38 386 € hankkeen koordinaattori/projektipäällikkö (osa-aik.), 2000 € talusasiantuntija
Henkilöstökulut	38386	Asiantuntijatyö: valtakunnallisen tiekarttahankkeen työpaketteihin osallistuminen ja tiedon välittäminen kuntatoimijoille, yhteiskehittäminen ja kuntatoimijoiden asiantuntemuksen esiintuonti
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankankinnat		
Palvelut	6000	Hankkeen arvionti- ja kehittämispäivät
Vuokrat		
Matkakustannukset	2000	Koordinaattorin matkakulut
Muut kustannukset		
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	86772	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90 %	78095	
Omarahoitus 10 %	8677	
YHTEENSÄ	86772	

Kainuun ammattiopisto

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Henkilöstökustannukset	50268	Hanketoimioiden palkkakulut (kestävän kehityksen koordinaatori 25 % sekä muut hanketoimijat)
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankankinnat	2000	Mittalaitteita tilojen käyttöasteen määrittelyyn
Palvelut	12000	Keke -henkilöstön koulutuspalvelut, oppilaitoksen hiilijalanjäljen määrittely ja keke-auditointi
Vuokrat		
Matkakustannukset	7000	Hanketoimijoiden ja opiskelijoiden matkakulut verkostotapaamisiin yms. sekä benchmarking matkojen kustannukset
Muut kustannukset	4000	Tarjoilut, toimistokustannukset sekä muut hankkeen toteuttamisen kannalta tarpeelliset kustannukset
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	75268	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90 %	67741	
Omarahoitus 10 %	7527	
YHTEENSÄ	75268	

Stadin ammattiopisto

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Henkilöstökustannukset	95966	hankekoordinaattori osa-aik. (n.30%), innovaatiokehittäjät/-pilotoijat osa-aik.(toimipaikoittain (14), n. 60h/vuosi)
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankankinnat		
Palvelut	6000	Asiantuntija- ja konsultointipalvelut: koulutus, hiilijalanjälkilaskureiden kehittäminen ym.
Vuokrat		
Matkakustannukset	4000	Verkostotapaamiset, benchmarking
Muut kustannukset	3000	Verkostotapaamisten palvelujenostot ym. muut yleiset toimintakulut
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	108966	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90%	98069	
Omarahoitus 10 %	10897	
YHTEENSÄ	108966	

Turun ammatti-instituutti

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Henkilöstökustannukset	88654	TAI:n osa-aik. projektivastaava/vihreän siirtymän koordinaattori, osa-aik. kehittäjäopettajat
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankinnat		
Palvelut	12000	Koulutus-, sparraus- ja muut asiantuntijapalvelut
Vuokrat		
Matkakustannukset	3500	Benchmarking-matkat ja verkostotapaamiset
Muut kustannukset		
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	104154	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90 %	93739	
Omarahoitus 10 %	10415	
YHTEENSÄ	104154	

Tredu

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Henkilöstökustannukset	89568	Projektipäällikkö ja kehittäjäopettajat sekä muut hanketoimijat
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankankinnat		
Palvelut	10800	Koulutus, sparraus ja muu asiantuntijapalvelu
Vuokrat		
Matkakustannukset	3500	Benchmarking ja verkostotapaamiset
Muut kustannukset	1000	Tarjoilut ja pienet toimintakulut
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	104868	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90 %	94381	
Omarahoitus 10 %	10487	
YHTEENSÄ	104868	

Varia

TALOUSARVIO		
MENOT		Lyhyt selite
Henkilöstökustannukset	76772	Projektivastaava 20%, kehittäjät 80%
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		
Laitehankankinnat		
Palvelut	5000	Asiantuntija- ja konsultointipalvelut
Vuokrat		
Matkakustannukset	1000	Verkostotapaamiset
Muut kustannukset	500	Yleiset toimintakulut
KUSTANNUKSET YHTEENSÄ	83272	
TULOT		
Hankkeesta saadut tulot		
HANKKEEN MUU RAHOITUS		
EU-rahoitus		
Muu julkinen rahoitus		
Yksityinen rahoitus		
MUU RAHOITUS YHTEENSÄ	0	
Rahoitettavaa jää yhteensä		
Opetushallitukselta haettava rahoitus		
Opetushallitukselta haettava rahoitus 90 %	74945	
Omarahoitus 10 %	8327	
YHTEENSÄ	83272	